

Наукові перспективи
Видавнича група

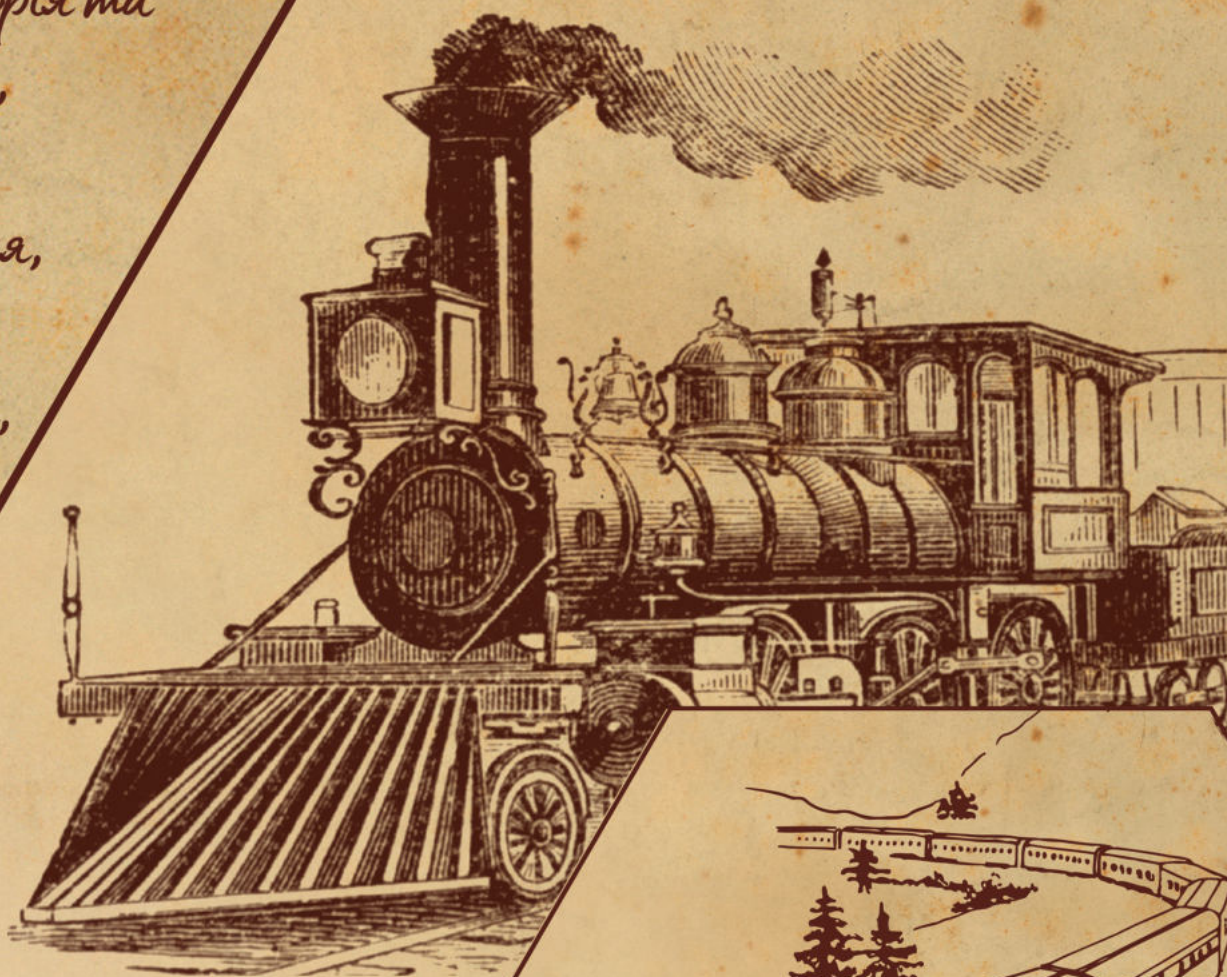

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№5(35)

2025

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 5(35) 2025

Київ – 2025

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 5(35) 2025

Kyiv – 2025

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 5(35) 2025. С. 1794.

Свідцтво про державну реєстрацію Серія Серія KB № 25116-15056P.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 12.05.2025, № 5/5-25).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Даниїл Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балаласва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупника (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)

- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатюк Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кавіліна Ганна Костянтинівна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карусевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернівецького інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернівці, Україна)
- Коштар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна — доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна — кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушєва Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матіяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії та методики її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)

- Огіснюк Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Пушкар Ірина Володимирівна – кандидат наук з державного управління, доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Запорізького національного університету, сертифікований аудитор, член Аудиторської Палати України, член громадської організації «Професійна організація аудиторів, бухгалтерів та викладачів ОКД» (Запоріжжя, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Соціло Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Тарчинська Юлія Георгіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інструментального виконавства Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгеніївна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інесса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Рижкова М.В., Тарасова Г.В., Галстян А.В., Сидорин В.О. <i>ПРОБЛЕМАТИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ДО РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ</i>	1285
Рижкова М.В., Сидорин В.О., Галстян А.В., Усенко А.М. <i>ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ</i>	1296
Росенко Д.О. <i>РОЛЬ ХУДОЖНЬОГО МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ І МЕНАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ</i>	1306
Сахненко А.В. <i>ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАСАДАХ АКМЕОЛОГІЇ</i>	1319
Совкова Т.С. <i>ЗАДАЧНИЙ ПІДХІД ДО ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМУ В НАВЧАННІ ЗАГАЛЬНОЇ ФІЗИКИ</i>	1336
Струтинська Л.Р. <i>ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ</i>	1349
Теличко Н.В. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІТ-СФЕРИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	1372
Тищенко В.П. <i>ПРОПЕДЕВТИКА НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ ПРОЄКТНО-ТВОРЧО ОБДАРОВАНИХ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ</i>	1383
Тищенко В.П., Горбань Л.В. <i>ДОШКІЛЬНА ДИЗАЙН-ОСВІТА: РОЗВИТОК ВІДЧУТТЯ РИТМУ В ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ</i>	1396
Токовенко О.Л. <i>ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ: РОЛЬ ЗАСОБІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ (ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ)</i>	1406

УДК 378

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5\(35\)-1372-1382](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1372-1382)

Теличко Наталія Вікторівна доктор педагогічних наук, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, м. Мукачево, тел.: (050) 535-32-59, <https://orcid.org/0000-0002-1779-333X>

ОРГАНІЗАЦІЙНО ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІТ-СФЕРИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається актуальна проблема формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців ІТ-сфери в умовах закладів фахової передвищої освіти, закладів вищої освіти. В умовах цифрової трансформації суспільства та інтеграції України до світового освітнього та професійного простору, володіння іноземною мовою — насамперед англійською — є невід’ємним елементом професійної підготовки ІТ-спеціалістів. Іншомовна комунікативна компетентність розглядається як здатність ефективно використовувати іноземну мову в типових та професійно орієнтованих ситуаціях, що передбачає не лише знання лексико-граматичного матеріалу, але й уміння здійснювати усну та письмову комунікацію в межах своєї професійної сфери.

Зазначено, що сучасний ІТ-фахівець має бути здатним працювати з технічною документацією, інструкціями, програмним кодом, ресурсами технічної підтримки, форумах, професійною літературою, що здебільшого представлені англійською мовою. Відтак, іншомовна компетентність є важливою складовою загальної професійної компетентності ІТ-фахівця. Автор підкреслює, що формування цієї компетентності має відбуватись у тісному зв’язку з фаховими дисциплінами, з урахуванням специфіки професії та практичних потреб майбутніх ІТ-працівників.

Аналізуються ефективні методи навчання, що сприяють розвитку іншомовної комунікативної компетентності: професійно орієнтовані комунікативні завдання, проєктна діяльність, рольові ігри, моделювання ситуацій ділового спілкування, ведення технічної переписки тощо. Значну увагу приділено особливостям організації навчання у різних формах — очній і дистанційній. Очна форма забезпечує більш тісну мовну взаємодію та розвиток навичок

усного мовлення, тоді як дистанційне навчання надає широкі можливості для самостійної роботи з автентичними ресурсами, онлайн-платформами, технічними блогами, відеоінструкціями та іншими цифровими інструментами, що дозволяють адаптувати навчальний процес до потреб кожного студента.

Підкреслюється важливість використання сучасних освітніх технологій та інтерактивних цифрових ресурсів у процесі навчання іноземної мови для ІТ-фахівців. Автор обґрунтовує доцільність залучення студентів до аналізу англomовних технічних текстів, розробки програмних продуктів з паралельним веденням документації англійською мовою, створення презентацій, відеоуроків, участі в хакатонах, вебінарах та інших формах комунікації з міжнародною ІТ-спільнотою.

Зроблено висновок, що формування іншомовної комунікативної компетентності має бути системним, послідовним і наближеним до реальних професійних умов. Це забезпечує не лише успішну адаптацію випускників до вимог сучасного ринку праці, але й створює підґрунтя для їхньої конкурентоспроможності в міжнародному професійному середовищі.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, професійна компетентність, майбутні фахівці ІТ-сфери, заклади фахової передвищої освіти, заклади вищої освіти, очне навчання, дистанційне навчання.

Telychko Natalia Viktorivna doctor of pedagogical sciences, professor
Department of English language and literature with teaching methods, Mukachevo State University, Mukachevo, tel.: (050) 535-32-59, <https://orcid.org/0000-0002-1779-333X>

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE IT SPECIALISTS IN PROFESSIONAL PRE-HIGHER AND HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Abstract. The article is dedicated to the issue of developing foreign language communicative competence among future IT professionals within institutions of professional pre-tertiary education. In the context of digital transformation and Ukraine's integration into the global educational and professional space, proficiency in a foreign language—primarily English—is considered an essential component of professional training for IT specialists. Foreign language communicative competence is understood as the ability to use a foreign language effectively in typical and professionally oriented situations, which involves not only linguistic knowledge but also the skills to engage in both oral and written communication in a professional context.

It is noted that modern IT professionals must be able to work with technical documentation, instructions, code annotations, support forums, and professional literature, most of which are available only in English. Therefore, foreign language competence becomes an integral part of overall professional competence in the IT field. The article emphasizes the importance of integrating language learning with vocational training while considering the specifics of the profession and practical needs of future IT workers.

Effective teaching methods that contribute to the development of foreign language communicative competence are analyzed, including professionally oriented communication tasks, project-based learning, role-playing, business communication modeling, and writing technical correspondence. Special attention is paid to organizing instruction in both face-to-face and distance formats. The face-to-face format enhances interactive communication and speaking skills, while distance learning offers flexible access to authentic resources, online platforms, tech blogs, video tutorials, and other digital tools that allow personalization of the learning process.

The article highlights the value of applying modern educational technologies and interactive digital resources to teach foreign languages to IT students. The integration of English-language technical texts, software development with English documentation, student-created presentations and video lessons, as well as participation in hackathons, webinars, and other forms of interaction with the international IT community is shown to be effective.

The conclusion drawn is that the formation of foreign language communicative competence should be systematic, consistent, and as close to real professional conditions as possible. This approach not only facilitates graduates' adaptation to the demands of the modern labor market but also strengthens their competitiveness in the global professional environment.

Keywords: foreign language communicative competence, professional competence, future IT professionals, institutions of professional pre-tertiary education, face-to-face learning, distance learning.

Постановка проблеми. «Формула» сучасної професійної освіти передбачає не лише оволодіння знаннями та навичками, а й формування компетентностей, необхідних для ефективної самореалізації у цифровому та глобалізованому суспільстві. Особливої актуальності це набуває у підготовці майбутніх фахівців ІТ-сфери, які повинні вільно орієнтуватися у середовищі міжнародного співробітництва, володіти англійською мовою як мовою міжкультурної професійної комунікації.

Важливою складовою професійної підготовки ІТ-фахівця стає формування іншомовної комунікативної компетентності, яка включає не лише

лінгвістичну складову, а й соціокультурну, дискурсивну та стратегічну, що дозволяє майбутнім спеціалістам ефективно взаємодіяти у багатокультурному професійному середовищі. Іншомовна культура, як частина загальної культури людства, досягається у процесі професійно спрямованої комунікативної освіти, яка охоплює освітній (соціальний), пізнавальний (культурологічний), виховний (педагогічний) і розвивальний (психологічний) аспекти. Формат організації навчального процесу також відіграє важливу роль у формуванні іншомовної компетентності. Зокрема, очне навчання сприяє формуванню навичок безпосередньої усної комунікації, співпраці в парах і групах, активному залученню до рольових ігор та моделювання ділових ситуацій. Натомість дистанційне навчання забезпечує гнучкість і доступ до великої кількості автентичних англійських ресурсів — технічних блогів, форумів, відеоуроків, навчальних платформ типу Coursera, edX тощо. Студенти отримують можливість вчитися у власному темпі, адаптуючи навчання до індивідуального ритму та інтересів. Важливою умовою ефективного дистанційного навчання є цифрова грамотність і мотивація здобувачів освіти.

У цьому контексті впровадження культурологічного підходу до навчання англійської мови в закладах фахової передвищої освіти, закладах вищої освіти ІТ-напряму дозволяє не лише розширити мовну підготовку, а й сприяє формуванню цілісної професійної ідентичності, відкритості до іншої культури, усвідомлення спільних гуманітарних цінностей. Таким чином, іншомовна підготовка майбутніх ІТ-фахівців повинна включати розширення культурологічної обізнаності здобувачів освіти, що передбачає ознайомлення з культурними кодами, стилями комунікації, етикетом спілкування у сфері ІТ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць засвідчує, що проблемою формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців технічного профілю займалися такі дослідники, як С.С. Ніколаєва, І.О. Греб, Г.В. Онищенко, І.О. Рибенко, О.Б. Петрова, Л.П. Рудакова, Т.М. Мішеніна, С.В. Філатов. У їхніх роботах висвітлено значення мовної освіти у непрофільному середовищі, обґрунтовано інтеграцію ІКТ у навчальний процес, розглянуто методику ESP-курсів, а також підкреслено необхідність формування соціокультурної компетентності як передумови успішної міжкультурної комунікації.

Незважаючи на вагомий внесок вітчизняних науковців, проблема формування іншомовної комунікативної компетентності саме у студентів ІТ-спеціальностей у ЗФПО потребує подальшого дослідження, що й визначає актуальність обраної теми.

Мета статті полягає у обґрунтуванні важливості іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців ІТ-сфери як одного з ключових чинників їхньої професійної самореалізації у глобалізованому інформаційному сус-

пільстві; в окресленні методичних умов, які забезпечують інтеграцію фахового, мовного та культурологічного компонентів у процесі викладання іноземної мови для спеціальних цілей (ESP) у закладах фахової передвищої освіти, закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу.

У контексті цифровізації та інтернаціоналізації ринку праці однією з ключових стратегічних цілей підготовки майбутніх фахівців ІТ-сфери стає оновлення її змісту відповідно до вимог часу. Це передбачає включення в освітній процес іншомовної комунікативної підготовки, зорієнтованої на реальні ситуації професійної діяльності. Важливим є також розвиток здатності студента до міжкультурної комунікації, зокрема в англомовному технічному середовищі.

Формування іншомовної комунікативної компетентності охоплює володіння не лише лінгвістичними та прагматичними знаннями, а й культурологічною обізнаністю, що дозволяє майбутньому ІТ-фахівцеві ефективно взаємодіяти у багатонаціональних командах, розуміти комунікативні норми іншої культури, працювати з автентичною документацією, а також успішно презентувати власні технічні ідеї на міжнародному рівні [1, с. 57].

Аналіз психолого-педагогічної, лінгводидактичної та культурологічної літератури дозволяє стверджувати, що мовна підготовка майбутніх ІТ-фахівців повинна мати цілісний характер і передбачати тісну взаємодію між фаховим контентом і мовною практикою. Такий підхід відображає сучасну тенденцію до гуманізації технічної освіти через культурологічну складову, що, у свою чергу, сприяє формуванню широкого світогляду, професійної етики, толерантного ставлення до іншої культури [5].

Іншомовна компетентність у сфері ІТ — це не лише інструмент технічної комунікації, а й елемент соціальної адаптації, розвитку м'яких навичок (soft skills), таких як міжкультурна взаємодія, критичне мислення, презентаційні вміння. Саме тому важливо створювати умови для системного застосування комунікативно орієнтованих технологій навчання, що ґрунтуються на реалістичних, професійно релевантних завданнях, та забезпечують поступове формування готовності до професійної комунікації у глобальному ІТ-просторі [2, с. 150].

Варто наголосити, що аналогічні тенденції спостерігаються й у сфері фахової підготовки майбутніх фахівців інформаційних технологій, де іноземна мова, зокрема англійська, виступає не лише інструментом доступу до спеціалізованих знань, а й засобом міжкультурної взаємодії у професійному середовищі. В умовах розширення участі українських ІТ-спеціалістів у міжнародних проєктах, співпраці з іноземними компаніями, участі у відкритих технічних платформах постає вимога до здобувача освіти бути не лише технічно

підготовленим, а й культурно адаптованим, толерантним, здатним до ефективного спілкування в інтернаціональних командах.

Іншомовна підготовка у ЗФПО ІТ-напряму, отже, повинна виходити за межі вивчення професійної термінології та граматичних структур. Вона має включати в себе глибше розуміння комунікативних практик, типових для англomовної технічної спільноти, а також ознайомлення з культурними традиціями, особливостями професійного етикету, поведінковими нормами в міжнародному робочому середовищі. Лише за таких умов можливо забезпечити реальне формування іншомовної комунікативної компетентності як інтегрованої якості особистості [4].

На жаль, сьогодні ще поширеною є практика викладання англійської мови у закладах фахової передвищої освіти, закладах вищої освіти за шаблонною, переважно лінгвоцентричною моделлю, без урахування культурного змісту або професійного контексту. Це зумовлює обмеженість сформованих у студентів мовленнєвих умінь, їх недостатню готовність до участі у живому іншомовному спілкуванні у реальних ІТ-ситуаціях. Такий підхід, заснований на вивченні мовних одиниць у відриві від культурної системи, знижує мотивацію до навчання, ускладнює формування міжкультурної компетентності та знецінює роль мови як соціального інструмента.

Формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів фахових закладів передвищої освіти, закладах вищої освіти, які спеціалізуються на ІТ, є важливим етапом у підготовці професіоналів, які здатні працювати в міжнародному середовищі, ефективно взаємодіяти з колегами, партнерами та клієнтами з різних країн, а також використовувати іноземну мову як основний інструмент у своїй професійній діяльності.

Іншомовна комунікативна компетентність у сфері ІТ включає не тільки загальні мовні навички, але й уміння використовувати професійну термінологію, розуміти та створювати технічні тексти, вести ділову переписку, а також здатність брати участь у міжнародних проектах, конференціях і обговореннях. Особливо важливою є здатність працювати з технічною документацією, яка часто пишеться англійською мовою, а також з інструкціями, кодами програм, програмними продуктами та іншими ресурсами, необхідними для роботи в ІТ-сфері.

Роль іншомовної комунікативної компетентності в ІТ-сфері

ІТ-сфера є однією з найбільш глобалізованих, де комунікація між фахівцями з різних країн є невід'ємною частиною професійної діяльності. Більшість наукових статей, технічних публікацій, інструкцій і документації, що стосуються програмування, розробки програмного забезпечення, системного адміністрування та інших ІТ-дисциплін, написані англійською мовою. Таким чином, знання іноземної мови, зокрема англійської, є необхідною умовою для отримання та обробки цієї інформації.

Крім того, основною мовою міжнародних конференцій, семінарів, вебінарів і технічних зустрічей у сфері ІТ є англійська мова. Тому студенти, які навчаються в закладах фахової передвищої освіти, закладах вищої освіти, повинні бути готові до того, щоб у майбутньому успішно працювати в багатонаціональних командах, обговорювати технічні проблеми, презентувати свої розробки та наукові роботи, а також підтримувати професійну комунікацію через інтернет або відеоконференції [3, с. 37].

Іншомовна комунікативна компетентність у контексті ІТ повинна включати кілька основних компонентів, зокрема:

1. Лексична компетентність — здатність розуміти та використовувати технічну термінологію в різних галузях ІТ (програмування, веб-розробка, бази даних, мережі тощо). Це передбачає також знання специфічних виразів, фразеологізмів і скорочень, що використовуються в ІТ-середовищі.

2. Граматична компетентність — вміння застосовувати граматичні правила для створення граматично правильних та професійно відповідних текстів. В ІТ, де важлива точність та ясність, це є критично важливим для написання кодів, інструкцій, документів тощо.

3. Комунікативна компетентність — здатність вести професійне спілкування як усно, так і письмово. Це включає написання технічних звітів, e-mail листів, участь у відеоконференціях, спілкування на форумах, чатах і в інших онлайн-ресурсах.

4. Технічна компетентність — уміння розуміти і працювати з технічною документацією, включаючи інструкції, мануали, відгуки, документацію до програмного забезпечення, код і технічні статті.

5. Когнітивна компетентність — здатність адаптуватися до змінних умов, оскільки технології та мови програмування постійно змінюються, і тому важливо швидко освоювати нові терміни, концепції і методи.

Методи формування іншомовної комунікативної компетентності в ІТ-сфері

Для розвитку іншомовної комунікативної компетентності в ІТ важливо впроваджувати спеціалізовані методи і засоби навчання. Ось кілька найбільш ефективних:

1. Інтерактивні методи навчання. Це можуть бути рольові ігри, симуляції робочих ситуацій, де студенти повинні спілкуватися англійською мовою. Наприклад, організація проектних груп, де студенти повинні працювати над розв'язанням конкретного технічного завдання, використовуючи англійські ресурси.

2. Інтернет-ресурси та онлайн-курси. Використання онлайн-платформ, на яких студенти можуть знайти технічні статті, код, інструкції, а також пройти курси, які допомагають вдосконалити професійну англійську мову. Це дає

студентам можливість отримувати доступ до актуальних знань і постійно вдосконалювати свої навички.

3. Практика на реальних завданнях. Студенти можуть працювати з реальними проектами або створювати власні ІТ-проекти, де повинні використовувати іноземну мову для написання технічних звітів, коментарів до коду, інструкцій тощо. При цьому, у дистанційній формі ефективними є завдання, що передбачають використання хмарних інструментів для спільної роботи, таких як Google Docs, GitHub, Zoom або Discord, що дозволяють підтримувати реалістичну комунікацію англійською мовою. Очна форма надає більше можливостей для організації інтерактивних симуляцій (наприклад, інтерв'ю з роботодавцем, стендапи в Scrum-команді) у безпосередньому контакті з іншими учасниками.

4. Відео-лекції та вебінари з професіоналами. Організація онлайн-зустрічей з іноземними експертами, де студенти можуть практикувати слухання та спілкування з професіоналами на англійській мові. Це також дозволяє студентам краще зрозуміти актуальні тенденції в ІТ-сфері.

5. Автентичні матеріали. Включення в навчальний процес матеріалів, які використовуються в реальній ІТ-діяльності — технічні статті, програмний код, інтерв'ю з експертами, відгуки на продукти, керівництва тощо. Це дозволяє студентам ознайомитися з реальним контекстом професійного спілкування.

6. Постійна практика письмового та усного спілкування. Регулярне виконання завдань на письмо та усне мовлення, таких як створення документації, написання звітів, участь у професійних дискусіях, також є важливою частиною навчального процесу.

Ефективне формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців ІТ-сфери у закладах фахової передвищої освіти можливе лише за дотримання певних організаційно-педагогічних умов, які забезпечують системність, інтегрованість та практичну спрямованість освітнього процесу. До таких умов належать:

- **Інтеграція мовної і фахової підготовки** — забезпечення взаємозв'язку між навчанням англійської мови та професійно орієнтованими дисциплінами через впровадження контентно-орієнтованого підходу (CLIL), що сприяє засвоєнню не лише мови, але й профільної термінології та концептів.
- **Створення автентичного професійного середовища** — використання технічної документації, статей, блогів, форумів, відеоінструкцій англійською мовою, що відображають реальні умови професійної діяльності в ІТ-сфері.
- **Застосування змішаного формату навчання** — поєднання очного та дистанційного навчання з використанням освітніх платформ

(Moodle, Google Classroom, GitHub, Discord), що дозволяє організувати спільну діяльність, зворотний зв'язок і міжкультурну взаємодію.

- **Комунікативно орієнтовані методики викладання** — впровадження рольових ігор, проєктної діяльності, командної роботи над кейсами з ІТ-тематики, що стимулюють розвиток мовленнєвих і м'яких навичок.

- **Розвиток навчальної автономії студентів** — створення умов для самостійного опанування матеріалу, формування навичок критичного мислення, самооцінювання та рефлексії, що особливо важливо в умовах дистанційної роботи.

- **Підготовка педагогічних кадрів до викладання ESP** — забезпечення викладачів відповідною методичною підтримкою, розвиток їхньої цифрової компетентності та володіння сучасними підходами до викладання англійської мови для спеціальних цілей.

Усі зазначені умови є необхідною основою для формування не лише мовних знань, але й міжкультурної, когнітивної та професійної компетентності, що дозволяє майбутнім ІТ-фахівцям бути конкурентоспроможними на глобальному ринку праці та ефективно функціонувати у полікультурному середовищі.

Важливість іншомовної комунікативної компетентності для ІТ-фахівців

Іноземна мова в ІТ-сфері є не лише засобом для спілкування, але й важливим інструментом для професійного розвитку. Володіння англійською мовою дозволяє фахівцям:

- Оперативно отримувати доступ до останніх наукових і технічних розробок через міжнародні бази даних, журнали, конференції.
- Брати участь у міжнародних проєктах і співпрацювати з колегами з різних країн.
- Успішно проходити співбесіди на роботу в міжнародних компаніях.
- Визначати та впроваджувати інноваційні рішення на основі новітніх досліджень та технологій.

Усі ці фактори свідчать про важливість формування іншомовної комунікативної компетентності на етапі підготовки ІТ-фахівців у закладах фахової передвищої освіти, закладах вищої освіти. Це дасть їм можливість бути конкурентоспроможними на міжнародному ринку праці та успішно працювати в мультикультурних та багатомовних робочих середовищах.

Висновок

Формування іншомовної комунікативної компетентності у фахівців ІТ-сфери в закладах фахової передвищої освіти, закладах вищої освіти є важливим і необхідним компонентом підготовки сучасних спеціалістів, які здатні

працювати в умовах глобалізації та активно взаємодіяти з міжнародними партнерами. Іншомовна компетентність у професійному контексті забезпечує не лише ефективне спілкування, але й дає можливість доступу до міжнародної технічної та наукової інформації, що є ключовим фактором для розвитку та інновацій у сфері інформаційних технологій. Системне поєднання очного та дистанційного навчання дозволяє оптимально використовувати переваги обох форматів, забезпечуючи як соціалізацію та безпосередній контакт (в аудиторії), так і персоналізовану, технологічно насичену підготовку (в онлайн-середовищі). Саме така модель сприяє розвитку всіх компонентів іншомовної компетентності ІТ-фахівця.

Процес навчання іноземної мови має бути інтегрований із професійною підготовкою студентів, що дозволяє їм не лише оволодіти мовними навичками, але й застосовувати їх для вирішення конкретних професійних завдань. Важливим є використання автентичних матеріалів, інтернет-ресурсів, реальних проектів і завдань, що дозволяє студентам інтегрувати теоретичні знання з практичною діяльністю.

Успішне формування іншомовної комунікативної компетентності у фахівців ІТ-сфери вимагає постійної практики, використання інноваційних методів навчання та інтерактивних технологій, що забезпечують всебічний розвиток мовних навичок. Володіння іншомовною комунікацією дозволяє студентам не тільки бути конкурентоспроможними на ринку праці, але й брати участь у міжнародних проектах, працювати з останніми технологічними досягненнями та вести професійну діяльність у глобальному контексті.

Таким чином, формування іншомовної комунікативної компетентності є важливою складовою професійної підготовки фахівців ІТ-сфери, що дозволяє студентам адаптуватися до вимог сучасного глобального ринку праці і забезпечує їх ефективну діяльність у багатомовному і мультикультурному середовищі.

Література:

1. Греб І. О. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей засобами ESP. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Філологія"*. 2021. Вип. 12. С. 55–59.
2. Єршова Т. П., Кузнєцова Л. П. Інтеграція ІКТ у процес формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів технічних спеціальностей. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Вип. 77(3). С. 145–156.
3. Рудакова Л. П. ESP-курси у фаховій підготовці ІТ-спеціалістів: лінгводидактичний підхід. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2022. Вип. 2. С. 33–38.
4. Basturkmen H. *Developing courses in English for specific purposes*. 2nd ed. London: Palgrave Macmillan, 2022.
5. Anthony L. *Introducing English for specific purposes*. London: Routledge, 2018.

References:

1. Hreb, I. O. (2021). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv tekhnichnykh spetsialnostei zasobamy ESP [Formation of foreign language communicative competence of technical students by means of ESP]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia "Filolohiia"*, 12, 55–59 [in Ukrainian].
2. Yershova, T. P., & Kuznetsova, L. P. (2020). Intehratsiia IKT u protses formuvannia profesiino oriietovanoi inshomovnoi kompetentnosti studentiv tekhnichnykh spetsialnostei [Integration of ICT in the process of forming professionally oriented foreign language competence of technical students]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 77(3), 145–156 [in Ukrainian].
3. Rudakova, L. P. (2022). ESP-kursy u fakhovii pidhotovtsi IT-spetsialistiv: linhvodydaktychnyi pidkhid [ESP courses in professional training of IT specialists: a linguodidactic approach]. *Inozemni movy v navchalnykh zakladakh*, 2, 33–38 [in Ukrainian].
4. Basturkmen, H. (2022). *Developing courses in English for specific purposes* (2nd ed.). London: Palgrave Macmillan.
5. Anthony, L. (2018). *Introducing English for specific purposes*. London: Routledge.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>